

Tre ben och en stor upptäckt

Berättelse

Året var 1956 och platsen var Älmhult i Småland. IKEA var ännu inte det stora företaget som vi känner i dag, utan ett ungt och ganska litet möbelföretag. Ingvar Kamprad, som hade grundat IKEA år 1943, var chef och letade hela tiden efter sätt att göra möblerna billigare. En av hans närmaste medarbetare var Gillis Lundgren, en av de allra första anställda och en mycket skicklig formgivare.

Gillis hade ritat ett litet sidobord som fick namnet LÖVET. Bordsskivan var formad som ett löv, och under skivan satt tre smala ben. Den här dagen skulle bordet fotograferas till IKEA:s katalog, och Gillis bar ut det till bilen för att köra det till fotograferingen. Men bordet ville inte samarbeta. Hur han än vände och vred på det fick det inte plats i bilen, eftersom benen stack ut åt alla håll.

I stället för att ge upp stannade Gillis upp och tänkte efter. Lösningen var enklare än man kunde tro: han skruvade helt enkelt av de tre benen. Plötsligt låg bordsskivan platt, och benen kunde läggas bredvid. Nu fanns det gott om plats i bilen, och problemet var löst.

Men Gillis nöjde sig inte med att lösa själva transporten. På vägen började han fundera på vad det egentligen betydde. Han sa till Ingvar Kamprad att bordet tog alldeles för mycket plats, och att man lika gärna kunde skruva av benen och lägga dem under skivan. Tanken var enkel men kraftfull: om ett bord kunde resa platt i en bil, kunde det också säljas platt i en låda och monteras ihop hemma av kunden.

Den lilla händelsen vid bilen växte till en av IKEA:s viktigaste idéer. När möblerna packades platt tog de mycket mindre plats, vilket gjorde dem billigare att frakta och lagra. De lägre kostnaderna kunde sedan föras vidare till kunden i form av lägre pris. På köpet slapp IKEA dyra transporter av skrymmande, färdiga möbler. Att kunden själv fick skruva ihop möblerna blev en självklar del av hela affärsidén.

Det är värt att minnas att ingen vaknade den morgonen och bestämde sig för att uppfinna det platta paketet. Idén föddes ur ett vardagligt, ganska irriterande problem: en möbel som inte fick plats i en bil. Just därför har berättelsen blivit så känd. Den visar att stora idéer ibland inte kommer från långa möten, utan från ett enda praktiskt ögonblick då någon vägrar att ge upp och i stället tänker om.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
grunda	starta ett företag eller en organisation
medarbetare	en person man arbetar tillsammans med
formgivare	en person som ritat och formar produkter
sidobord	ett litet bord som man ställer vid sidan av något

ORD	FÖRKLARING
samarbeta	arbeta eller fungera tillsammans
sticka ut	skjuta ut, vara i vägen
skruva av	ta bort något som är fastskruvat
montera	sätta ihop delar till en färdig sak
skrymmande	tar mycket plats
affärsidé	grundtanken i hur ett företag tjänar pengar
tänka om	tänka på ett nytt sätt

Läsförståelsefrågor

1. Hur beskrivs IKEA vid tiden för berättelsen?
 1. som världens största möbelföretag
 2. som ett ungt och ganska litet möbelföretag
 3. som ett företag som höll på att gå i konkurs
2. Vad var Gillis Lundgrens roll på IKEA?
 1. han var chaufför
 2. han var en av de första anställda och en skicklig formgivare
 3. han var en kund som handlade ofta
3. Varför fick bordet inte plats i bilen?
 1. bilen var alldeles för liten för all last
 2. benen stack ut åt alla håll
 3. bordet var trasigt och gick inte att flytta
4. Vad gjorde Gillis för att lösa problemet?
 1. han köpte en större bil
 2. han skruvade av de tre benen
 3. han lämnade kvar bordet hemma
5. Stämmer påståendena? Svara *ja*, *nej* eller *det står inte i texten*.
 1. Bordet LÖVET skulle fotograferas till IKEA:s katalog.
 2. Gillis gav upp och åkte utan bordet.
 3. Idén med platta paket var noga planerad på ett möte i förväg.
6. Varför blev möbler i platta paket billigare för kunden? Förklara med egna ord. (öppen fråga)
7. Texten säger att "ingen vaknade den morgonen och bestämde sig för att uppfinna det platta paketet". Vad vill författaren visa med det?
8. Varför tror du att just den här berättelsen har blivit så känd?

Diskussionsfrågor

- Berättelsen visar att en bra idé kan komma ur ett irriterande problem. Har du varit med om något liknande?
- IKEA lät kunderna göra en del av arbetet själva (montera möblerna) för att sänka priset. Vad tycker du om den lösningen?
- Vissa idéer planeras noga, andra uppstår av en slump. Vilken sorts idé tror du är vanligast bakom stora uppfinningar?

- **Skriv (4 meningar):** Beskriv ett vardagsproblem du har stött på och en idé om hur det skulle kunna lösas smartare.